

Eagle S saatettiin takavarikkoon Emäsalon vesille

Eagle S tankkeri tuli tiukasti vartioituna Emäsalon länsiväylää Svartbäckin selälle takavarikkoon 28. joulukuuta 2024. Se sai maailmanlaajuisen huomion. Rannoilla oli runsaasti tiedotusvälineiden kuvaajia ja uteliaita katsojia. Mutta lähtö meni kuin varkein. Se lähti niin yllättäen, että Emäsalolehikin ehti nähdä vain perän kaukaisuudessa.

Kuva: Bebbe Nyberg

Oliko se tahallinen sabotaasi, työtapaturma merellä vai vain taitamatonta tohelointia? Venäjän varjolaivastoon kuuluva tankkeri Eagle S raahasi joulupäivänä ankkuria perässään kymmeniä kilometrejä, katkaisi Viroon menevän Eastlink 2 sähkökaapelin, teki oudon 180 asteen käännöksen, ja vaurioitti vielä neljää muuta datakaapelia. Miksi tämä tapahtui, sitä yhä ihmetellään. Tutkinta jatkuu.

Poliisin Karhu-ryhmä ja Merivartioston valmiusyksikkö pysäytti aluksen kulun helikopterioperaatiolla 26.12. klo 0:28. Sitten se ohjattiin Suomen vesille. Tämä herätti huomiota maailmalla.

Kilpilahden edustalle Svartbäckin selälle Eagle S tuotiin Helsingin poliisilaitoksen komennossa. Tänä koska täällä on Suomen parhaat edellytykset isojen öljyvahinkojen torjuntaan ja ankkuripaikka oli suojassa. Tankkerin lastina oli 35 000 tonnia bensiiniä, arvo 20 milj. €.

Se lipui väylää hitaasti saattajinaan Merivartioston vartioalus Turva, Nesteen hinaajat Ukko ja Ahti perässä roikkuen sekä luotsivene. Paksu sumu laskeutui heti kun se oli sivuuttanut Emäsalon lounaisrannan.

Kuva: Åbo Underrättelser

Vastarannalla Svartbäckin yhteislaiturista tuli kuvaajien ja katsojien kiintopiste. Sen vieressä Svartbäckin purjehdusseuran paviljonki avasi ovet, ja alkoi myydä Eagle burgereita.

Kahdeksaa epäiltiin rikoksesta, mutta kolme aluksen päällystöön kuuluvaa sai jäädä rannalle jatkotutkimuksiin, kun tankkeri poistui Suomen vesiltä. Heitä epäillään törkeästä tuhotyöstä ja törkeästä tietoliikenteen häirinnästä. Kaapelivaurioista kärsineet yhtiöt eivät halunneet jatkaa aluksen takavarikkoa, koska sen satamassa pitäminen oli niin kallista, ettei aluksen arvo olisi kuluja kattanut. Traficomin kirjaamat turvallisuuspuutteetkin ehdittiin korjata ennen lähtöä.

Takavarikosta se pääsi 2.3.2025 ennen aamukahdeksaa samojen alusten saattamana, jotka sen tänne toivat. Vauhtia oli nyt kymmenen solmua. Turva seurasi sitä Itämeren suulle asti. Eagle S matkasi Egyptin Port Saidiin, missä se oli ankurissa vielä huhtikuussa.

BEBBE NYBERG, TAPANI MANSIKKALA

Emäsalon kyläkauppa – tarvitsee jatkajaa

Irina Hoyer-Viitala on toiminut Emsalö Byabodenin kauppiaana lähes kymmenen vuotta. Irinan aikana Byaboden ei ole ollut ainoastaan kauppa, vaan siitä on kehittynyt tärkeä ja keskeinen kohtaamispaikka Emäsalossa. Vuodenvaihteessa 2025–2026 Irina jää eläkkeelle. Hänen tilallensa on vaikea löytää jatkajaa.

Emsalö Allmogeförening (EAF) ja Emäsalon Kyläyhdistys ovat perustaneet työryhmän, johon kuuluvat Mats Juslin, Ebba ja Christer Michelsson, Dan Sihvonen ja Lars Wikholm. Työryhmän tehtävänä on pyr-

kiä löytämään jatkoa Byabodenin toiminnalle Irinan jälkeen.

Työryhmä on tehnyt kyselytutkimuksen - **Byabodenin** tulevaisuus - mitä mieltä emäsalolaiset ovat kaupan tarpeesta saarella ja sen mahdollisesta tulevaisuudesta. Kysely julkaistiin sunnuntaina 26.1.2025, viimeinen vastauspäivä oli 24.2.2025. Lauantaina 1.3.2025 klo 15.00 järjestettiin avoin yleisötilaisuus Midgårdissa, jossa esiteltiin kyselyn tulokset. Esittelyn jälkeen käytiin vapaata keskustelua Byabodenin tulevaisuudesta.

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että ehdoton enemmistö pitää erittäin tärkeänä kyläkaupan toiminnan jatkumisen Emäsalossa jollakin tavalla. Tämä tuli selvästi esille myös kokouksessa, joka keräsi kiinnostuneita osallistujia Midgårdiin.

Rakkaat emäsalolaiset ja kaikki vierailijat Byabodenissa viimeisten yhdeksän vuoden aikana.

Kiitän teitä tästä uskomattomasta matkasta. On ollut hienoa olla osa tätä yhteisöä ja vetää Byabodeniä, pientä myymäläämme, kahvilaamme ja olohuonettamme, Irina kirjoittaa.

Muistan hyvin, kun otin kaupan haltuuni Bengtsbyssä vuonna 2016. Alku oli sekoitus jännitystä ja innostusta sekä ihmetystä, kun lähdin tähän seikkailuun visiona luoda paikka, jossa ihmiset voisivat tavata, tehdä ostoksia ja tuntea olonsa kotoisaksi. Tukenne ja lämpimän suhtautumisenne ansiosta visio on toteutunut.

Byaboden on enemmän kuin kauppa - se on paikka, jossa on solmittu ystävyyssuhteita, naurettu ja luotu muistoja. Olen kiitollinen kaikista keskusteluista, joita olemme käyneet, ilosta, jota olemme kokeneet yhdessä. Olen kiitollinen myös tarinoista, joita olemme jakaneet muun muassa siitä, miten asiat olivat ennen arkielämässä, miten ihmiset tulivat toimeen ahkeruudella ja maalaisjärjellä. Ajatonta tietoa ja viisautta, jota meidän tulisi vaalia.

Jokainen päivä on ollut lahja, saada tavata teitä ja auttaa löytämään tarvitsemanne. Olette rikastutta-

neet elämäni monin tavoin. Olen nähnyt niin paljon hyvyttä, ystävällisyyttä ja vilpittömyyttä, ja saanut kasvaa ihmisenä.

Nyt minun on aika hyvästellä. Teen sen surullisena, mutta myös kiitollisena, että saan luovuttaa Byabodenin seuraavalle sukupolvelle. Tiedän, että pidätte siitä hyvää huolta ja jatkatte luomalla uusia perinteitä ja muistoja. Uusia raikkaita tuulia. Tämä on ollut tapahtumarikas, ajoittain haastava jakso, mutta olen aina luottanut Elämän Palapeliin, uskonut että asiat järjestyvät. Uskon vapauttavaan iloon löytää ratkaisuja sen sijaan, että takertuisi ja jäisi jumiin ongelmiin.

Haluan kiittää Victoriaa ja teitä kaikkia siitä, että olette olleet osa tätä matkaa. Kiitos luottamuksesta, uskollisuudesta ja ystävyydestä. Kiitos, että olette tehneet Byabodenista sen erityisen paikan, joka se on tänään. Saaren hyvinvointi on osa yhteistä hyvinvointiamme. On tärkeää säilyttää yhteistyö ja toistemme auttamisen ilo. Yhdessä olemme vahvoja. Kun pidämme hyvää huolta itsestämme ja kanssaihmisistämme, meillä on kaikki hyvin. Välittäminen on kuin avaisi oven, valo valaisee sekä sisään että ulos.

”Elämän jokeen pudonneella pisaralla ei ole voimaa kellua itse.

Jokaiselle pisaralle on yksi vaatimus, auttaa muita pysymään pinnalla.”

- Tage Danielsson.

Kiitollisuudella,
Emsalö Byaboden Irina
nykyinen kauppias ja tuleva eläkeläinen

Victoria ja Irina Byabodenin kahvinurkkauksessa.

Kuva Bebbe Nyberg

Leuto talvi myös sata vuotta sitten

Poikkeavan **lämpimiä ja lumettomia talvia** oli aika tavallisia nykyään. Toista oli ennen. Silloin vuodenajat ja säät olivat kurissa ja järjestyksessä. Paitsi sata vuotta sitten, 1925, silloin talvi oli toisenlainen kuin mihin kansa oli tottunut. Silloin oltiin vielä ihan eri tavalla riippuvaisia talvesta kuin meidän aikana.

Koko loppusyksyn 1924 sää oli ollut leutoa. Jäät eivät tulleet tavanomaiseen tapaan marraskuun lopulla tai joulukuun alussa. Emäsalolaiset saivat matkata jouluaamun jumalanpalvelukseen Porvooseen veneellä. Näin oli tapahtunut ennen sitä 101 vuotta aikaisemmin, 1823. Se oli kaiverrettuna Vaarlahdes-
sa Knutsin tilan rakennuksen ikkunakarmiin.

Lumesta tai pakkasesta ei ollut tietoaakaan edes uutena vuonna 1925. Epätavallinen sää jatkui vielä tammikuun ja helmikuunkin. Allmogeföreningenin helmikuun kokouksessa sihteeriä pyydettiin kirjamaan pöytäkirjaan, että ”kukaan nykyisin elävä ihminen ei ole tällaista talvea kokenut”.

Myöhemmässä pöytäkirjassa voitiin kuitenkin todeta, että maaliskuun lopulla oli vähäisen lumen ja muutaman pakkasasteen jakso.

Holger Rosenströmin muistiinpanoja

Isänsä Holger Rosenströmin vuoden 1925 muistivihosta Bertel Rosenström on poiminut joitakin kohtia, jotka valaisevat olosuhteita [selventäviä lisäyksiä hakasuluissa]:

Tammikuun 15. Mamma, Lena-mosteri ja minä soudimme Boviksbotteniin, kun menimme valitsijamiesvaaliin. Vesi oli korkealla ja oli myrskyä.

Tammikuun 23. Sigurd oli täällä tullivene ”NW 37:llä”.

Tammikuun 26. tulivat Bruno Berg ja Albert Lönnqvist jäätä myöten potkien Porvoosta Emäsalon Kartanolle. He olivat ensimmäiset, jotka tulivat [jäätä

myöten].

Tammikuun 30. Janne Berg ja minä kävimme täältä Porvoossa. Mekin menimme jääteitse Emäsalosta. Vähän myöhemmin höyryhinaaja ”Komet” meni Rönnskärin kautta ja sitten tuli taas leutoa, ja [jää] tie meni poikki.

Sunnuntaina 1. helmikuuta oli palokunnankokous. Leonard Kwickström ja Sven Fagerström [Pirttisaa-
resta] tulivat tänne Emäsaloon moottoriveneellä.

Helmikuun 9., 10., ja 11. Hildingin kanssa hakattiin polttopuita ja silloin maa oli aivan paljaana.

Lauantaina 14. helmikuuta Emmanuel Michelsson Svartholmasta haudattiin. He tulivat ”Box” höyrylaivalla Porvooseen.

Maanantaina 16. helmikuuta Uno Grönlund ajaa moottoriveneellä Pirttisaareen ja vie sinne [luotsi] Rafael Jonassonin, joka oli tuonut vaasalaisen ”Bjarmi” höyrylaivan Tolkkiin. Hän [Uno] kävi samalla reissulla yksin Kalkskärissä ja Brunnskärissä.

Helmikuun 26. Gustaf Lindberg, Emil ja John Gustafsson purjehtivat Helsinkiin Haxalö-jollalla. He pääsivät perille asti, mutta tulivat maateitse kotiin lauantaina ja silloin Uno Granlund toi heidät Tolkkisista Varlaxvikeniin moottoriveneellä.

Perjantaina 27. helmikuuta laskin neljä rysää veneellä [Hamnkilin] sisä- ja ulkoniemelle.

Lauantaina 28. helmikuuta menin Porvooseen [yhdessä] postin kanssa. Kuggsundet oli täysin jäästä vapaa. [Luotsi] Jarl Johansson ajoi SHOY:n ”Wirgo” aluksen Tolkkisista.

Maaliskuun 5. ensimmäiset hevoset tulivat [met-sääjoon] saarelle jossain Kråkön tienoilla. Jotkut niistä tulivat kuitenkin tietä myöten.

Maaliskuun 10. höyrylaiva ”Wega” pantiin talviteloille.

Maaliskuun 18. avusti ”Tarmo” s/s Finlandian Tolkkiin lastaamaan.

Huhtikuun 20. alkoi ”Lovisa” [liikennöidä] ja 22. aloittivat ”Borgå” ja ”Pernå”.

Yhteenveto vuodelta 1925

Holger teki yhteenvedon vuodesta; kesän säästä tuli aika hyvä, mutta sadetta ja ukkosta esiintyi normaalia enemmän. Syksy oli normaali, mutta talvi tuli aikaisin. Marraskuun 22. Holger souti vielä Hamnkilistä Boviksbotteniin, mutta joutui jättämään ruuhen sinne kevääseen.

Seuraava talvi 1926 oli sitten normaallimpi. Muodostui vahvaa merijäätä. Myrskyt, jään liikkuminen ja ahtojää vaikeuttivat suuresti Suomenlahden ja Itämeren meriliikennettä.

80 vuotta Emäsalon ympäristömuutosta

Emäsalon vedet on osa Suomenlahtea ja Itämerta. Itämeren suurin uhka on rehevöityminen, sanovat asiantuntijat. Mutta vielä on toivoa. Olen seurannut tätä kehitystä noin 80 vuoden ajan Emäsalon lounaisilta rantakallioilta, ja mm. veneen laidan yli kurkistamalla, kirjoittaa Tapani Mansikkala omia havaintojaan.

Myönteistäkin kehitystä on

Lapsuudessani 1940-60-luvulla Emäsalon vedet olivat ihanan kirkkaita. Veneen laidan yli kurkatessa näki monta metriä merenpohjaan, jossa oli joka puolella monenlaista kasvustoa, etenkin ruskohaurua, jota kutsuimme ruskoleväksi. Ammattikalastajia oli useita. He saivat joskus aivan liikaakin saalista. Silloin liikoja silakoita kuivatettiin yltymperiinsä kallioilla. Muistan sen näyn ja sen hajun.

Kun olin kaksivuotias äitini Polle- eno kirjoitti Emäsalon meriluontoa ylistävän teoksen. (Paul Nyberg: *Där havet blommar*; Söderström, Helsingfors 1943. Sitä saa lukea valkoisin käsiin Porvoon pääkirjastossa, mutta ei enää lainata.) Se meren kukinta, josta Polle- eno kirjoitti, oli silloin vuoden kierto kuuluva normaali ilmiö. Nyt se sama tunnetaan leväkukinnaksi (cyanobakteerit) vääristyneenä haittailmiönä. Paljon on tapahtunut Emäsalon vesillä 80:ssa vuodessa.

Polle-eno asui kesät ja joskus talvetkin Meriniemellä (Havsudden/Utholmen), samoin minä lapsuuteni kesät, sitten teini-ikäisestä alkaen Esthamnsudden/Stuvubergsuddenin eteläpoukaman kiinteistöllä, joka on nyt nimeltään Klippan ja Solklippan.

Merkittävä muutos kesäasumiseenkin saatiin 1951, kun ensimmäinen lossi alkoi liikennöidä Kuggenin salmen poikki, silta saatiin vasta 1992. Ennen lossia mökille tultiin Helsingistä meriteitse. Meidän mökille käveltiin vielä monta kesää isojen kantamusten kera pitkin metsäpolkua, kunnes 1969 valmistui Ukintie, jota myöten pääsee autolla ihan omaan pihaan asti. Nykyään saaren halkaisella Emäsalontielle on liikennettä ajoittain riesaksi asti.

Kun herättiin luonnon saastumiseen

Läntinen maailma heräsi 1970-luvulla jo yleisesti luonnon saastumiseen. Olin 1980-2000 Sveriges Lokalkaladion suomenkielisenä toimittajana Skånessa ja Blekingessä. Haastattelin 1990-luvun alussa ympäristötutkimuslaitos IVL:n Karlskronan tutkimusjohtaja Carola Teir-Lehtistä. Hän tutki suurissa koealtaissa miten rakkohauru (ruskolevä) reagoi meriveden

saastumiseen. Hänelle rakkohaurun levinneisyys oli meriveden laadun mittari. Carola oli huolestunut. Rakkohauru oli yhä enemmän katoamassa rannoilta.

Oivalsin, että näinhän on käynyt myös kotirannallani Emäsalossa. (Meriluonnon tutkijat jatkavat rakkohaurututkimuksia edelleen).

Puunjalostusteollisuus vastusti jätevesien puhdistamiseen liittyviä vaatimuksia kilpailusystä. Itämeren altaan saastuminen oli siihen aikaan suuri huolenaihe. Siitä järjestettiin oikein Itämeren maiden ympäristöministerien arvovaltainen konferenssi Blekingen Ronnebyssä 1995, josta tein uutisjuttuja. Paljon puhetta. Vähän villoja. Mitä myöhemmin ihmeteltiin.

Silloin yhdyskuntien ja teollisuuden päästöjen huono puhdistus oli keskeinen puheenaihe. Nyt on jo paremmin. Jätevesiä puhdistetaan eikä puunjalostusteollisuus ole siihen kaatunut.

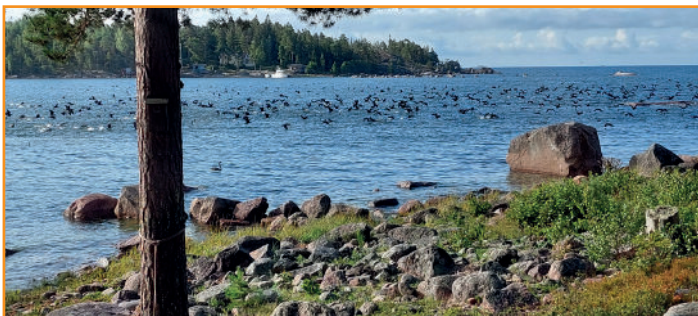
Carola Teir-Lehtinen tuli pian haastatteluni jälkeen monelle emäsalolaiselle tutuksi ainakin nimenä, sillä hänen seuraava työpaikkansa oli Nesteellä (ympäristöjohtaja 1992 – 1998, viestintäjohtaja 2000 – 2007, Fortumin (ja Nesteen) kestävä kehityksen seurannasta vastaava johtaja 2007 – 2010). Ajoittain hän oli vähän kiisteltykin henkilö.

Carolan aloittaessa Nesteellä Emäsalon rannikolla ei näkynyt enää juuri lainkaan rakkohaurua. Oli kyllä synkän tummanvihreäksi muuntunutta meriruohoa ja harmaata vettä. Veneen laidan yli kurkatessa näkyvyys oli heikko, ehkä pari metriä. PEKEMALTA karkaili pippurin kokoisia muoviraaka-aineen aihioita massoittain, joita sitten keräiltiin Emäsalon rannoilta. Carola sanoi minulle, että kyllä Nesteen päästöt pannaan kuriin, kun kerroin miltä rantaveteni näyttävät.

Kilpilahden alueen jätevesien ja Porvoonjoen osittaisen puhdistamisen myötä Emäsalon vedet ovat sittemmin kirkastuneet, ja ruskolevä on palannut omallekin rannalleni. Carola Teir-Lehtisen ja muiden ympäristötoimijoiden työ näkyy rannoillamme luonnon parantumisena. Nyt (2024) veneen laidan yli kurkatessa pohjaa näkyy taas muutaman metrin syvyydeltä, mutta ei sentään ihan samalla lailla kuin lapsuudessani 1940-1960-luvulla.

Rehevöityminen on edelleen Itämeren suurin uhka, todistavat useat lähteet. Nyt syntipukkina on mm. maatalouden fosforipäästöt.

Kesäkuumalla rehevöityminen näkyy sinilevän kertyminä. Emäsalossa saadaan varautua siihen, että tilanne voi edelleen heikentyä ennen kuin se paranee. SYKEN meriluonnon asiantuntija, kehityspäällikkö Mika Raateoja kirjoittaa: "Itämeren tilan parantamiseksi ei ole olemassa yksiselitteistä ratkaisua. Ongelman selättämiseen vaikuttavat niin ympäristölliset,

taloudelliset kuin poliittiset näkökohdat”.

Lintukato

En ole minkään sortin ornitologi. Mutta näen kotirannallani, että linnuston muutoksista silmiinpistävimpiä ovat kahden uuden lintulajin ilmaantuminen vesilleni. Kyhmyjoutsenten ja merimetsojen kannat ovat muutamassa vuodessa vakiintuneet, ja jokseenkin kaikkien muiden lintulajien vähentyneet. Kyhmyjoutsenenkin poikasmäärät ovat parin viime vuoden aikana supistuneet 3 - 4:stä 1 - 2:een. Minkit syöneet poikaset? Vai heikompi muninta?

Mutta merimetsot ne vain lisääntyvät, lentelevät kesällä edestakaisin Emäsalon läntistä laivaväylää, kerääntyvät heinä-elokuussa pariksi päiväksi yli tuhannen yksilön parveksi redille. Yksi on jo vuosia päivystänyt tuossa lahdellamme ahkerasti sukellellen. Sitten, elokuussa 2023 heinäkuun lopun parveilun jälkeen, ne lähes katosivat maisemista. Jäljelle jäi vain muutama satunnainen yksilö. Ainakin tässä omalla kotilahdellani. Veikkaan, että tulevat ensi kesänä takaisin. (Ja niinhän ne tulivatkin.)

Vuosien saatossa kalansaalit ovat vähentymistään vähentyneet. Kalakadon syy on kyllä jokin muu kuin sananlaskun kateus. Ammattikalastajat lopettavat yksi toisensa jälkeen, jälkipolvea ei juuri ole.

Laivat paisuvat

Muistan lapsuudestani 1940-50-luvulla miten Emäsalon eteläpuolella ajoi joka päivä useita jaaloja halko- ja hiekkalasissa Varlaxin niemen takaa ja Onaksen portin kautta kohti Helsinkiä, tulivat tyhjinä takaisin, jokunen ”tervahöyry”, rannikkolastialus, josta purjemastot puutuivat, ja reittialus m/s Pellinge jylisevän dieselisensä työntämä illan suussa tulossa Helsingistä, jokunen säksättävän Wikströmin kuljettama avonainen kalastajavene, pari nopeampaakin keltakylkistä fiskaria, ja muutama peräprutku, huvimoottori tai purjevene. Väillä joku soutuvenekin. Mutta isot rahtilaivat olivat todella harvinaisia, jotka nekin olisivat kääpiöitä nykyisten jättitankkerien rinnalla.

Nyt ajaa Kilpilahden väylää erikokoisia öljy- ja kemikalitankkereita joka päivä, toiset lastissa sisään ja tyhjinä ulos, ja toiset taas tyhjinä sisään ja lastissa ulos. Punaiset luotsiveneet ajavat niitä paimentamassa koko päivän eestaas. Isoimpien perässä roikkuu paksun köyden päässä Nesteen hinaaja varmistamassa, että pysyvät reitillä. Hinaajat ilmaantuivat isojen perään parin karille ajon jälkeen, eikä pahoja haveireita ole sittemmin tietääkseni Emäsalon lähivesillä ollut.

Vaikka tankkeriliikennettä on joskus häiritsevässä määrin en ole osannut niistä huolestua. Mitä isompi alus, sitä vähemmän ääntä! Kovinta meteliä pitävät Nesteen hinaajat, mutta ei niidenkään äänekäs murahtelu vedä vertoja m/s Pellingen mölinälle silloin joskus.

Puiset peräprutkut ja purjeveneet ovat vaihtuneet lasikuituveneisiin, on erilaisia avoveneitä ja isoja ruffattuja muskeliveneitä, näyttäviä purjeveneitä, tai jaaloista tuunattuja huvialuksia. Muutos 1940-luvulta 2020-luvulle on valtava.

Suomen suurin satama

Kilpilahden satamaan tulee nyt vuosittain noin tuhat alusta, keskimäärin kolme tai neljä joka päivä ympäri vuorokauden, selviää sataman omalta verkkosivulta. Kesällä se liikenne on paljon tiuhempaa. Joskus aluksia menee nuo kolme-neljä yhden tunnin sisällä.

Kilpilahden satama on tonnimäärältään Suomen suurin satama. Sinne ja sieltä kuljetetaan muun muassa raakaöljyä, valmiita öljytuotteita sekä kaasuja ja kemikaaleja.

Ainakin yksi viime vuosien merkittävä muutos on,

että tuonti Venäjän Primorskista (Koivisto) on loppunut Ukrainan sodan vuoksi. Sen sijaan raakaöljyä tuodaan mm. Pohjanmereltä. Toinen, että tuotteet ovat kokeneet merkittävän muutoksen Nesteen tulevaisuuden kannalta, uusiutuvista ja kierrätettävistä raaka-

aineista valmistetut tuotteet. Kokonaisrahtimäärä on kasvanut reilussa kymmenessä vuodessa 22,2 miljoonasta tonnista 24 miljoonaan tonniin.

Kilpilahden ja Tolkkisten satamien liikenne kulkee mökkimaisemani edestä. Kilpilahden laivaliikenteen ja teollisuuden melu- ja hajuhaitat ovat kiinteistölläni satunnaisia ja vähäisiä. Kilpilahden vastapäisellä Emäsalon rannalla tilanne on varsin erilainen. Ajattele, että naapurisi käyttää isoja dieselkoneita ympäri vuorokauden (kun alukset ankkuroivat redillä) tai kun jalostamon toiminta vaatii soihduttamista, joka valaisee taivaan päivin öin ja aiheuttaa melun lisäksi hajuhaittoja. Vesi vielä kantaa ääntä ihan eri tavalla kuin maankamara.

Sittemmin olen kuullut, että Nesteen tuotannon muutoksen myötä suurten säiliöalusten määrä vähenee ja pienemmät lisääntyvät. Pidetään peukkuja, että tämä toteutuu viime vuoden takaiskuista huolimatta. Nesteen tulos on Porvoon talouden kulmakivi, joka viime vuonna (2024) pahasti notkahti.

TAPANI MANSIKKALA

IN MEMORIAM

Meriniemen patriarkka, Zacki Sundström on poissa

Emäsalon Kyläyhdistyksen perinteinen joulukokous oli tarkoitus pitää Zackin luona Meriniemellä. Mutta se jäi jouluna pitämättä, koska Zacki Sundström, yksi Kyläyhdistyksen perustajista, sairastui vakavasti palattuaan jokavuotiselta Etelä-Afrikan matkaltaan. Hän ei enää toipunut, vaan menehtyi maaliskuun alussa. Meriniemen vanhin on nyt joukosta poissa.

Georg Oliver Zacharias (Zacki) Sundström syntyi 16.3.1936 Helsingissä ja kuoli kaksi viikkoa ennen 89-vuotispäiväänsä, 2.3.2025 Porvoossa. Hän eli todella vaiherikkaan elämän, johon mahtui urheilumestestyksiä nuorena melojana, YK:n tehtävissä nuorena juristina neuvomassa nousevia Afrikan valtioita, myöhemmin Euroopan komission asiantuntijana mm. kun Tanska ja Norja muokkasivat lainsäädäntöään silloisen EY:n muottiin, edelleen menestyneenä liikejuristina suuryritysten lakiasiantuntijana kun EY oli vielä nuori, tai monissa kansainvälisissä tilanteissa. Suomessa hän oli kuitenkin aikansa lakimiesjulkkis, joka hoiti julkisten juttuja, mistä leh-

det kirjoittivat.

Zacki oli kaksinkertainen lakitieteen tohtori, joka hoiti useita professuureja Suomessa, Ruotsissa, Etiopiassa ja Etelä-Afrikassa, ja monissa muissa akateemisissa tehtävissä. Mutta Emäsalon Meriniemi oli hänelle elämän

kiintopiste, johon hän aina palasi. Täällä oli hänen sukunsa ja hänen iso talonsa.

Zacki oli kolmesti avioliitossa, häneltä jäi kolme aikuista lasta ja useita lapsenlapsia.

Hänen värikkäät muistelmansa julkaistiin vuosittain. Emäsalolehden arvio teoksesta löytyy osoitteesta [emsalo.fi/emäsalolehti/Emäsalolehti 2024](https://emsalo.fi/emäsalolehti/Emäsalolehti_2024).
TAPANI MANSIKKALA

Saa rakentaa 30m² ilman rakentamislupaa – mitä se oikein tarkoittaa?

Uusi rakentamislaki astui voimaan tammikuussa 2025. Ehkä konkreettisoin uudistus tavalliselle kiinteistön omistajalle on, että nyt saa rakentaa mm. piharakennuksia tai saunan ilman rakentamislupaa, kunhan rakennus on alle 30 neliötä tai jos se on pienempi kuin 120 kuutiota.

Periaatteessa rakentamisen voi aloittaa ilmoittamatta hankkeesta kunnalle tai kaupungille. Kunhan rakennus noudattaa vallitsevaa rakennusjärjestystä ja asemakaavaa. Kiinteistöllä tulee olla jäljellä riittävästi rakennusoikeutta. Eli on otettava selvää siitä. Jos haluaa poiketa vallitsevista säännöksistä, on siihen haettava poikkeuslupa, vaikka rakennuslupaa ei tarvittaisikaan.

Lisäksi tietyt asiat ovat tiukentuneet uuden rakentamislain myötä. Esimerkiksi jatkossa tarvitaan rakentamislupa maalämmön, siis energiakaivon tekoon. Tai jos haluaa tehdä rakennukseen uuden savupiipun. Eli jos rakennetaan uusi rantasauna tai piharakennus, joka on alle 30 neliömetriä niin siihen ei tarvita rakentamislupaa. Mutta jos siihen halutaan vettä, niin jätevedelle on haettava rakentamislupa.

Näin uusi rakentamislaki sanoo mitä saa rakentaa ilman rakennuslupaa:

Sauna on rakennus, jonka tilasta vähintään puolet on sauna- ja pesutilaa. Oleskelutilassa saa olla tulisija. Mutta siinä ei saa olla paikkaa ruuan valmistamiselle esimerkiksi sähkö-, kaasu- tai puuliedellä. Jos saunaan vedetään vesijohto, siihen tulee hakea rakennuslupa viemärielle.

Talousrakennus on rakennus, jota ei voi käyttää asumiseen. Se palvelee kiinteistön päärakennusta. Talousrakennus voi olla mm. autotalli, varasto, sauna, työhuone, harrastuhuone tai vaikka aitta. Talousrakennuksessa saa olla lämmityslaitte, mutta ei mitään ruuanlaittoon käypää, aivan kuten saunassa.

Suojakatos, joka on alle 50 m², voidaan rakentaa ilman rakentamislupaa, mutta vähintään 30% seinistä tulee olla avonaista. Suojakatos voi olla mm. autokatos tai grillikatos.

Uudesta rakennuksesta tulee tehdä ilmoitus Verohallinnolle. Yli 5:n neliön rakennus on veronalainen kiinteistöverotuksessa, määrää Verohallinto. (Kts. [Vero.fi/kiinteistövero/remontointi](https://vero.fi/kiinteistövero/remontointi) ja rakentamisen/pienrakennukset). BEBBE NYBERG

Julkaisija: Emäsalon Kyläyhdistys ry. Toimitus ja layout: Bebbe Nyberg ja Tapio Mansikkala. Taitto: Jari Nenonen Painatus: Skandinavia Offset Oy

**LÄMPIMÄT KIITOKSET
PER SPAKIN SÄÄTIÖLLE
JOKA ON MAHDOLLISTANUT
EMÄSALOLEDEN JULKAISEMISEN**